

ERDÉLYI HÍRADÓ

Kedden, October' 7-edikén, 1828

Brasília — Bolivia — Columbia — Portugallia — Nagybritannia — Frantziaország — Németország
Oláhország — Külömfélek — Eladó Boros-hordók, és Spanyol-juhok — Jelentés

Brasília

A' Moniteur jelenti Rio-Janeiroból, júl. 15-adi káról: "A' Tsászár elkísérte júl. 4-edikén Donna Maria da Gloria Királynét, Imperatriz fregatten, és vele maradt azon egész éjjel. Másnap' hajnalban, felszedték a' vasmatskákat a' fregatte és Donna Francesca korvette, 's elvitorláztak Genuába, hol ŐFge a' Királyné, kísérőivel együtt száll-ki a' földre. Elkísérte a' Tsászár a' tőlle elváló leányát a' kikötő' külsejéig, a' hol kedves gyermekétől — — — elbűszott! és egy gőzhajón vissza ment. A' britannus Adm. Sir R. Otway kísértetné az ifjú Királynét a' Lineáig (aequatorig). — Azt beszél-lik, hogy a' buenos-ayresi országlószék elfogadta a' Tsászártól neki javallott béke' elő-feltételeit (praeliminarját), és hogy mind a' két országlószék nyomon rendelnének — ki Meghaltalmazottakat a' békesség' végképpen — megkötésére. Ezen hírre, a' pénzváltás' dija, 29-ről 31-re emelkedett. — A' brasíliai tengeri erő, áll most 1 líniahajóból, 2 fregattból, 4 korvettből, 3 briggből, 7 kisebb briggből, 1 lougre-ből, 25 korvette-, és sloopból, 's 16 szállítóból.

Bolivia

A' boliviai Köztársaságban lázadás ütött-ki. A' potosi levelek azt mondják, hogy a' Chuquisaca-ban fekvő katonaság, apr. 18-adi kán reggel támodott-fel. Sure Gen., ki őket vissza akarta köteles-

séggekre vezetni, veszedelmesen megbessedett, és megfogták a' lázzódok. Apr. 22-dikén, megtámodta a' potosi-i Gouverneur a' pártütöket egynehány katonával, kikergette Chuquisaca-ból, 's megszabadította az Elölülőt. Két részről elesett volna 40 ember. Ere, a' pártütők Lagunába húzták vissza magokat.

Columbia

Caracasban, még nagyobb volt az elragadtatás Bolívar eránt, mint Bogotában és Chartagenában. Meghallván hogy Bolívar dictatori Fejedelemségre emeltetett, öröm-zajgassal fogadták azt. Az a' háború, mely Columbia és Péru között kiütött, könnyen kivánt helyre verheti, ezen nép-buzgóság' lobogása mellett, a' kezdett planumot. — A' columbiai birtokot minden előljáró hadnyilatkozatás nélkül lepte-meg a' péruai katonaság. Bolívar, ezen előre nem látható környületben, az itt következő Hirdetményt botsátotta-ki a' Columbiaiakhoz: "Fegyvertársaim! a' péruai országlószék' hitetlensége, minden képzelhető határszélét meghágott, 's megfertézteti a' boliviai és columbiai polgárok' minden jussát. Minekutanna mi ezer istentelenséget vitézi elnézéssel elviseltünk, kéntelenítettünk az igasságtalanságot erővel nyomni-el. A' péruai katonaság, előre botsátott had-nyilatkozatás, és minden indító ok nélkül ütött-be Bolivia' gyomrába. Egy olyan gyalázatos maga-

viselet, tsak azt bizonyítja nekünk, mit kelljen várni egy olyan országlószéktől, mely, sem a' nemzetek' jussát, sem a' barátság' és atyafiság' érzését nem esmér-meg. Messze vezetne bennünket, ha nektek a' péruai országlószék' mindazon gonosságait elő-beszélnök, 's én még at-tól is félnék, hogy sebeiteket újra fel-hasogatnám. Tsak felidézlek benneteket, hogy azon gyalázatosok ellen kelljete-kfel, kik már a' köztársaság' birtokát meg-sértették, és még oly' vakmerők, hogy a' vitézek' annya' kebelét megfertéztet-ték. Déli Columbiaiak! rohanjatok fegy-verre, repüljete a' péruai határszélre, várjátok ott a' megbosszulás' óráját. Az én' jelenlétem ti-köztetek, lessz a' vias-kodás' jele. — Bolívár, Bogotában, júl. 5-adikán, 1828.

Portugallia

A' portugalli tudósítások foljvást, rész-szerént ijjesztők, más-részént nevet-tégesek. De, ki győzné azt mind ide írni a' mit onnan írnak. A' tömlöztök te-le, élire-verve vannak, a' kezek üressek, sehol rend, engedelmesség, törvény és bizodalom. Az erőszak van a' sorban. Most már talán be van rekesztve Ma-deira: mert 11 hadi-hajó ment-el ezen tételra. Hanem, azt állítják, hogy a' szi-get' Gouverneurje, Valdez, elég erővel bírna, hogy hónapokig ellent-álthasson; a' D. Mig. pártját-fogó Papokat mind kiigazította a' szigetből.

Ellenben, a' Messager des Cham-bres, sept. 17-edikéről azt írja: "Tudó-sítások érkeztek Lissabonból, ezen hó-nap' 6-odikáról; mellyek szerént, a' D. Miguel' hadi ereje Madeira szigetét meg-hódoltatta. A' hajó-osztály aug. 16-odi-kán ért oda, a' katonaság kiszállott 22-dikén. Másnap' sok apró tsatázások estek, és az újj Gouverneur bejelentette magát. Az ellent-állás' gyengeségén mindenek

tsudálkoztak. Valdez Gouverneur 's má-sok, egy ánglus hadi-hajóra futottak.

Nagybritannia

Aurora bárka 304 Portugallussal Fal-mouthba ment Corunnából. Ment még ez-után, más 5 hajó, ez is portugallus szö-kevényekkel, mind Plymouthba, a' hol egy generál depotot (katona-tárt) állíta-nak-fel. — Ezeknek a' szökevényeknek, naponként étel-részeket (ratiokat) osztá-nak-ki Plymouthban, és a' Tisztek, va-lamint a' magános emberek, a' portugal-li és brasiliai Követségektől felvették e-lőre, egy hónapi 'söldjokat. Plymouth-ban 1000 Portugallus van most: de mint-hogy a' más ánglus kikötőkbe érkezet-tek is oda fognak menni, úgy már, jó-formán megnevekedik azoknak a' szá-mok. Sokan közzülök eladták köntöseiket, hogy a' Galliziában-élésre's Angliába által-költözésre pénzt kaphassanak. Rettentő tsapás, egy ember miatt! A' spanyol Tisz-tségek híjjába követtek-el mindent, hogy őket a' Portugalliába vissza-menetelre vegyék. — A' nyugotindiai vizeken na-gyon kezd lábra-kapogatni a' tengeri tol-vajság. A' britannus shoonereket, Brothers és Dandy takarékosan megfosztották a' piraták. Jamaikához közel pedig, egy ángl. és egy frantzia briggnak megoldósték az embereit; 's az ottani Adm. eszméltette a' kereskedő hajókat, hogy fegyver nél-kül ne vitorlázzanak. Négy hadi hajó ó-lálkodik cap Antonio-nál, a' kereskedés' védelmére. — Shotlandban, az elgini a-nya templom' omladékait ásogatván, egy koporsóra találtak, mellyet nagy hihe-tősséggel Duncan Királyénak tartanak, kit Machbeth ütött agyon.

A' dublini Evening-Post rebesget egy hírt, mely szerént Wellington Hzg. egynehány változást akar tenni a' Kabi-nétban, hogy a' katolikus ügyet annál-könnyebben végre hajthassa a' követke-

zö]Parlament-ülésben. Melbourne Lordot említik egyiket; de ez, Huskisson Úr nélkül, nem akar a' verbunknak felütni, azomban, az az utolsó sem akar beállani, Grant Úr és Palmerston Lord nélkül, kik ő-vele együtt és ő-érette mentek-el a' Ministeriumból. 'S azomban, ennyi Canningistát rakni vissza egyszerre, nehéz volna a' Hsznek. — A' kelet-indiai Kompania' Directorai azt mondogattják, hogy a' jövő mártziusban, 3 pCentora teszik-le a' tőkéjek' kamattját.

Jamaikai tudósítások, júl. 28-adikáról, jelentik a' Bolívar' megérkezését Carthagenába, a' hol őtet elragattatással fogadták. Portóbellóban és Chagresben is, a' panamai tartományban, 3-napi kivilágosítás volt, az ő' Dictátorságra-emelése' kedvéért. — Minden, a' nyugalmat szerető ember az országban, örvend ezen változáson, mely őket reménységgel biztattja, hogy a' hazát szopó háripiaktól, kik az idegenektől költsön vett pénzt elnyelték, megszabadulnak; tsak, barhelső háború nélkül esne az meg. A' lebu-kott párt, ne tartson ugyan a' Bolívar' bosszú-állásától: de, számadást, még is tsak kíván azoktól. Bolívar ugyan, izibe' leültetheti azokat, mert a' katonaság és a' nép' nagyobb része, mely őtet éppen oly' örömost köszönti mint Királyt vagy Tsászárt, valamint Dictatort vagy Elölülöt (mert az, a' dolog' formájára keveset ügyel), az ő' részén van. De a' Bureaucratia (Hivatalok', Tisztségek' ország-lása), mely, Columbiát tenkre-tette, a' Prókátorokkal és Doctorokkal is Péruban (kik, mint mindenütt Délámé-rikában, elfoglalták az Úr-akodást, minekutánna a' vitézek az ellenséget elker-gették) össze-szúrta a' levét; és ezek kö-szönik most így meg hogy Bolívar az ő' hazájokat megszabadította, háború által az ő' hazája ellen. Valóban bezárta egy

péruai hajó-osztálj a' guayaquili kikötőt.

Azon ijjedtségen kívül, melyet a' Kék-szakál' játtzásánál az Astley játék-szinben, az Crosz Úr által a' játékhoz engedett elefant, fantsalgása által okozott, még másképp' is kifizette az a' nézőket. Ugyan-is, annak jutalmául, hogy a' já-tékpador magát jól viselte, (merttsak a' circusban, vagy még-inkább földszint =parterre, kezdett az nyugtalankodni) adtak neki egynehány üveg portert (erős sert) innja; de ezt az órtsőjében tart-ván, egyszerre szét-fetskendeztette a' já-téknézőkre, úgy hogy a' Dámák' és fér-fijak' mindenféle színü kalapja, egy lu-tsok volt.

Az angl. Courier a' frantzia Király-ról. " A' frantzia Király, úgymond, ú-tazik országa' tartományaiban. Ha egy megelegetett és bódog állapotban élő nép' szemlélése egésséget tud szerezni; úgy, ez a' derék Monárka, újj erővel fordul Párisba vissza. Szeretetre méltó magaviseletében, nagy méltóság szívet-nyerő jó-kedvűséggel eggyesülve, mindenütt valami kedvesebbel fogadják őtet holmi mesterségesen tanult beszédeknél; dítserettel és áldásokkal fogadják őtet, olyanokkal, melyek szívből származnak. Be fogja ő hegedíteni (forrasztani) a' háború és tiranság által ejtett sebeket; a' földmivelést és kereskedést virágozva, a' familiai és polgári társaságot, egy irigy, kemény és engesztelhetetlen inquisitiótól szabadon találja, és, midőn X-edik Ká-roly, szeméit ezen mosojgó scénákon, ezen szerentsés Egyesületeken legelteti, büszkeség, és édes gondolat' érzésével szemlélheti ő azokat, mivel' azok a' Bour-bonidák' vissza- jövetelének 's a' gyen-géded systemának és szabadságnak kö-vetkezései, melyet X-edik Károly egy bar-barus és vérszomjúzó, a' béke' minden jó-tétének idegen politikája helyett hozott-be.

A' Király rosszul volt, és azért, Sir H. Halfordot Windsorba rendelték volt. De azomban, ez a' rosszul-érzés csak múlandó volt, és a' Király, egynehány nap-múlva már, a' maga' szokott egygyet-fordulásait (excursionés) ismét elfogja kezdhetni. A' Clarence Hgz. köztvény-látogatása pedig, szembe-tünőbb volt, mint-sem azt elébb gondolták: de tsakugyan jobban érzette-már magát sept. 10-edikén.

A' Morning-Herald, még most is kétségbe hozza a' Melville Lord' Admiralitás' első Lordjává létét, mivel' a' londoni Híradók (a' Messager' állítása-ólta) semmi bizonyost nemjelentettek még arról. — Az új játékszin' építését illető Actiák' száma (200) már teljes, és Barnett Levey Úr, ezen dologba-kapó, elkezd már az építetést. Ki is van már a' fizető-mester és az építést vezető Biztonság nevezve. Mondják most némely nagy városunk -beliek — infandum London iubes 'sat.

Frantziaország

Még a' múlt tavasszal Brestből elindult volt, 9 hadi hajóból álló hajóosztály, melynek szándékáról oly' sokféle találgatások támoztak, valamig azt a' Király' parlamenti beszéde világosságra nem hozta, megérkezett Rio-ban júl. 5-ödikén. A' hajók, ezek: Jean Bart, liniah.; Therpsichore, Nymphe, Arethuse, fregattok; Hybla, Isis, korvettek; Cygne, Railleur, briggek; Iris, goëlette. A' frantzia Gen. Konzul az argentini Kőztársaságnál, Mandeville, Jean Bart-on ment Rioba, 's onnan, a' Surveillante fregatton ment Buenos-ayresbe, a' hol lakni fog.

Jól tudván, hogy tisztelt Magyar Olvasóink között, alig van 25 között egy, a' ki tudná képzelni azt a' nagy költséget, melybe egy tengeri hadi-szállítvány, tsak

rövid vízi úton is, kerülhet, a' földi expedíciókhoz szabva; ez indíta hennünket arra, hogy a' Touloni hadi-szállítvány', tsak 9 vagy 10 ezer emberből álló első szakasszának a' lelkét itt elő-adjuk; melynek Móreába költöztetésére, tsak már is mintegy 80-90 hajó kellett. A' Moniteur így adja azt elő: —

Fő-vezér Gen.-Helytartó Maison Marquis; — Adjutánsok: St. Léger és Maison Gróf Kapitányok; Fő-Hadnagyk: Wengy, Fitz-James és Soult Marquisok; Másod-Hadnagy: Rohan Chabot. — Gen.-Stáb: Feje: Durieu Báro Gen.-Máyor. Adjut.: Plessier és Eynard Kapitányok; Alsó Fő: Trezel Obester. A' Tsapat' (bataillon') Feje: Barthélemy, és Stamat Bulgari, Viterne, Pellion és Tatareau Kapitányok. — Első Brigade: Kommandans: Tiburtzius Sebastiani Vicomte Gen.-Máyor; Adjut.: Tilly és Arnaud Kapitányok. — Harmadik lovas Vadász-reg.: Kommand.: Faudons Marquis Obester. — 8-adik gyalog linia-reg. Kommand.: Borgarelli d' Ison Gróf, Obester. — 27-edik gyalog linia-reg. Kommand.: Despans de Cubières Obester. — Második Brigade: Komm.: Higonet Báro Gen.-Máyor. Adjut.: Jacquin Kapit., és Sers Hadnagy. — 55-ödik gyalog linia-reg. Komm.: Rullière Obester. — 46-odik gyal. linia-reg. Komm. Mylius Obest. — 58-adik gyal. linia-reg. Komm. Dupont de Guesnay Vicomte. — Harmadik Brigade: Komm. Schneider Gen.-Máyor. Adjut.: Foucault Fő-, Feltre Gróf Másod-Hadnagy. — 29-edik gyalog linia-reg. Komm. Lachau Obest. — 42-ödik gyal. lin. reg. Komm. La Serre Gróf Obest. — 54-edik gyal. lin. reg. Komm. Levis Obest. Ventadouri Hgz. — Pattantyússág: Fővezér: De la Hitte Vicomte Obest.; Hamat és Hennocque Tsapat' fejei, és Kapitányok Trulat, Leyva és Duhamel.

— 4 Kompánia az 5-ödik és 8-adik patantyús gyal. regementből, 2 hegyi és 2 hartzmezei ágyú-padokkal; egyéb szakaszokkal együtt a 2-odik és 8-adik osztályból, és a 7-edik ágyúhoz tartozó holmiból. — Inszenőr-sereg: Fő-Tiszt: Audoy Őbeslájtinánt. Borel-Vivier Tsapat' feje, és a Kapitányok Cavaignac, Báró, Montmasson és Lieffroy. — 4 Komp. a 2-odik inszenőr-regementből; kik között egy Mineur-, és 3 Sapeur-Komp., Morlaincourt Tsapat-fő vezérlése alatt. — Gazdálkodóság: A' katonai Intendens Volland Báró, 4 Al-Intendenssekkel és 5 segéddel együtt. Az élelem' Directora: Sauvant Úr, 96 Al-Tisztyviselőkkel. Isptalj: Első Orvos Roux Úr; első Seb-orvos: Beaupré Úr. Fizetőmester Firino Úr. — A' kir. Armásokból (Gens-d'armerie) Korsikából egy szakasz, 3 Tisztel, a' fő-szállásra megy, a' rend' fel-tartására, mint Politia.

Ezen felírás alatt Tudósítások Fabvier Őbester Úrról, egy touloni level, sept. 9-edikéről, a' Courrier françaisban, ezt mondja: “Fabvier Őbester megérkezett az itteni hajó-tanyára ezelőtt 5 nappal, az Emulation gabarre-n, és nyomon a' lázáretbe vitték. Némely tudósításokat kellett Frantziaországból közölnöm vele, 's gondoltam, kedves lesz neki, ha oly' hosszas távol-léte után, régi barátjairól valamit hall. Bejelenttettem (in hiphil) 'hat magamat nálla's mindjárt a' lázáretbe mentem, hogy vissza-jöveteléről örvendezésemet kimutassam. A' quarantaine-beli egy Matrótz sietve ment mindjárt megérkezésünket bejelenteni, 's ére, egynehány órapertz-múlva, láték egy, tsaknem tupa fejrbe öltözött, és kelet-tartományi főrevalóval fedett katonafélét, hogy az udvarra jött, vagyis inkább ugrott: — Fábvier Őbester volt az. Sietve jött a' beszéllő-szoba' ráts-tá-

ig (Gitter), vidám szívvel köszönt, 's köszönte látogatásunkat. Soha-se láttam egy compactióban vitézebb 's egyszerűsmind jámborabb artzalatot (physiognomie), soha olyan bátorságot, keménységgel elegy. Az égtáj és nyughatatlanság, nem tettzik-meg hogy az ő izmos egészségét megrongálta volna, sem hogy potzakosságát fogyasztotta volna. Az ő tsaknem mezítelen karját, a' régiek' Athlétaihoz lehet hasonlítani; az ő tömött, torsos bajussza, az ajakáig tsüng, 's minden ábrázat-vonásainak valami durva mársi tekintetet szerez; mely tsak-egyedül az ő kellemetes szava által szelídül. — “No 's, kiált hozzám, hogy 's mint van az Úr, mi dolog, megyen-é a' hadiszállítvány után szaporúság?” — Most készítik a' harmadik Osztályhoz a' szükségeseket; — hanem az Urat, Őbester Uram, most, nem várták ide. — Távorról, nagyon különböző módon ítélnék a' dolgokról; és, egyéb-eránt, még is tsak meg kell egy-kisség fordulni Frantziaországban . . . 20 nap' maradok még a' quarantaine-ban; mikor osztán nyomon megyek Párisba. — “Kétségkívül megérdemli az Úr, mindazokért a' mit tett, a' nyugodalmat.” — Semmi különöst nem követtem-el, tsak ismét izmossá tettem magamat egy-kisség. “Ha az Úr Párisba megyen, juttasson-eszekbe engem' barátimnak; de, nem nevezhetem őket mindelő; mondja-meg az Úr nekik, meny nyire kedvesek ők nekem, hogy nem sokára meg fogom őket látni. — Ekkor, elbútsúztunk az Őbesteről, és tüzes, nyers fő-intéssel ajánlotta magát, kelet-földi szokás szerént, kezét a' szívére borítva.

Egy más levélben Toulonból, ugyanazon napról: “Atalante fregatte, a' frantzia lorienti kikötőből, megérkezett ide, 350 emberrel. A' 3-dik hadi-szállítványt fogja ez kísérni. Ez, egy 58

ágyús igen szép fregatte. — A' 74 ágyús Trident liniahajót is, melyre Rosamel Contre-Adm. ül, mely a' navarini ütközetben volt, nagy munkássággal tatarozzák. Itt fekszik a' kikötőben; éppen most végezik - el az árbotz-féléjét. Ez is a' 3-adik hadi-szállítványt fogja kísélni. Scipio-n, egy más 74 ágyús liniahajón, mely itt a' quarantaine-ben van, 2 ember holt-meg: 115 betege van ennek a' lázáratban. Azt mondják, 10 nappal hosszabították-meg ennek a' contumáctzát (a' quarantaine-idő minden egy halál esetével, 5 nappal hosszabbították). — A' 3-adik szállítvány-osztáljhoz, jönnek már a' szállítóhajók. Nagy rakás deszkát, gabonát, takarmányt és majorságot raknak-fel. A' friss katonaság is jön, a' mint mondják. — A' muszka-török háború nagyon hallgat, talán mint a' halandó ember egynehány órával halála előtt! a' görög dolog fekszik legközelebről a' szőnyeges asztalon. A' Portugal-i ügybaj a' Coullisse' háta-megett kandikal.

A' frantzia hivatali Journál, a' Moniteur, egy hosszú magános levélnek, Guernsey-szigetből, sept. 6-odikáról, rövid értelmét ekképp' adja-elő: "Az angl. kir. Törvényszék, Elölülője' vélekedése ellen, azt határozván-meg, hogy azon szigeten a' Jészuita Barátok, nagy veszedelem nélkül, nem állíthatnak-fel Seminariomot, kérő-levelet készítettek az ÖFge' Titkos-Tanátsához, hogy azon frantzia Szerzet' kérését vesse-fére. A' sept. 4-edikei efféle nagy Gyűlésben ezt végezték: "A' Gyűlés, tiszta szívbeli szolgálja az angl. koronának és országlószéknek. Azt hiszi, fontos kötelességét mellőznél, ha egy pillantatig habozna, eggyesült meggyőzötetése' kimondásában, hogy t. i. egy jészuita seminarium' felállítása olyan rendszabás, mely a' sziget' hátorságát 's a' protestáns Egyház' békes-

ségét ezen tartományban, veszedelemmel fenyegetheti. A' Gyűlés' meggyőzötetése ebből áll: "A' Jészuiták' systemája, tele tsalfasággal és politikával, kiknek, planumjok' eltitkolásabeli ügyességek, a' státus' ügyebajába 's a' hazi életbe beható veszedelmes befészkelessek, az ő' proselyta-verbuválások, egy szoval minden rakásra tolul, hogy őket minden időben, minden országban méltó hiedelmetlenség' tárgyainak tartssák, valahol-tsak magokat megfészkelhették. — Minthogy pedig a' frantzia nyelv, közönséges a' szigeten; tehát nyívanvaló, hogy a' tudatlanok és gyávák minden pillantatban ki volnának tétetve a' Jészuiták' proselyta-tsinálásának. Úgy-láttott a' Gyűlésnek, hogy ez a' jészuita seminarium, politikai tekintetben is szintűgy veszedelmes lenne, valamint a' hitvallásra nézve. Nem mulathattja-el a' Gyűlés azt a' jegyzést, minő veszedelmes és politikátlan volna, a' britannus birodalom' egyik forposztján egy idegen telepet engedni-meg, mely születése, neveltetése és vallásánál-fogva Angliának ellensége. — Egy Biztosságot kell, úgymond, ki-rendelni, hogy az, ezen meghatározásokkal eggyező Kérő-levelet tegyen-fel; melyben ÖFgét a' Királyt alázaatosan kéréjék, saját Fges. királyi böltsessége által Guernsey-szigetet, birodalmanak ezt a' hív forposztját, méltóztasson megmenteni a' Jészuiták' ide telepedésétől.

Egy Frantzia okoskodása. "Hat esztendeig viaskodott az ottomannus erő, híjjában, Görögországnak tsak tsigójádzó és gyenge lázzadása ellen, 6 esztendeig tréfált Törökország az ő' ellenségével; úgy-láttott, mintha kímélleni akarta volna őket, félvén hogy egyszerre földhöz mázólná azokat, mint megannyi békát. Most már egyszerre felfedezte a' Porta az ő' nagy erejét Muszkaország ellen.

Várna, Silistria, Rustsuk, Giurgewo, Belgrad, Widdin 's több erős várak, tele vannak várvédekkel, a' sumlai tábor egész ország. A' Törökök ebül viselték magokat a' Görögök ellen, kik pedig kevéssel ügyesebbek ónállok. A' Muszkák ellen meglehetősen forgattják magokat; kik, ügyesebbek és erősebbek a' Görögöknél. Ez a' visszas magaviselet, nagyon különös. Ha a' Törökök mindjárt azt követnék volna el a' Görögök ellen, a' mit most a' Muszkák ellen tesznek, ez a' mostani erőlködés, nem lett volna szükséges: mert a' görög háboru' következése az, a' mit most a' Muszkák ellen ki kell állaniok; nem számlálván azt, a' mellyet a' 3 Hatalom, barátság' neve alatt, ellenek folytat. A' Diván valóban felpozozhattja magát, az ő' első magaviseletéért a' Görögök ellen; talán bizony úgy nézte azokat, mintha tollként egyszerre elfúhatná? A' Portának ezen hibás lépése annál-szomorítóbb neki, mivel a' görög felkelés' idején egynehány szövetséges Hatalomhoz bízott, kikkel most viaskodni kéntelen. Lerántotta ő' ezekről manifestumában a' szőnyeget. Úgy-láttzik, hogy a' Divánt csak úgy szentelték-fel az ő' Prófétaí a' jövődó titkok' kisillabizálására, valamint az országlásra; holott ez a' tudomány valósággal nem kisebb annál, hogy kell magát megtartani, valamint nagyobbitani. Talán a' Török' számára volt rendelve az a' rettentő példa, hogy ezen vigyázatlanág' veszedelmeit szenvedje. — Babonáság és kevélység, mellyek az embert oly' gyakorta vezetik mások' megvetésére, hogy csak-egyedül magunkat betsüljük, 's másokon felhőjjazunk, kik magokat gyengességünk felől megtsalják, végveszedelmet szülő tanátsadók: valamint magános emberek semmivé lesznek az által; úgy, birodalom is, nem egy jut ezen sorsra, mint a' historiák és tapasztal-

talas bizonyították. Még egynehány hét vagy hónap, talán megmutattják mi lett vagy nem lett a' török birodalomból.

Németország

Gotha mellett egy igen gazdag kőszó-ágyást találtak: mely felől a' Leonhard Ur' ásvány-tudományos Híradójában bővebb tudósítást lehet várni. Nagy újság ez a' német-földről, a' hol (például, Bétsben) a' köznép azzal tartja, hogy a' kősótsak marhának, nevezetesen, disznónak (s. v.) jó.

Oláhország

Mitsoda tapasztalással, tudománnyal és egybe-szerkeztető elme-tehetséggel bíró Oláhország' földnépe — mindég exceptis excipientibus — a' napfényvel vetekedő világossággal mutatná-meg egy hozzánk érkezett tudósító levél; mellyet az Írója is, csak mint nép-komédiát, küldött, hogy a' török-Duna-környéki tudatlan nép vakságát annál inkább képzelhessük. A' levelet teljes értelmében kiadni, — halálra szégyenlenénk magunkat. Elég legyen hát mustrául, csak azt említeni, a' mi elég lessz nevetni. — A' Szultán Adrianápoljban lévén (?), a' Nagyvezír, ki 200 ezer embert vezérel (?), kérte őtet, engedné-meg neki, hogy valamennyi Muszka a' Dunán túl van, semmivé tehesse! — A' Szultán, engedett kérésének, 's ő, a' Várna, és Sumla körül volt minden sántzokat elfoglalta, minden munitióval együtt, az ellent-állókat megöldöste, a' szaladókat, a' Dunaparton végig, Rustsukig kergette, itt, a' Nagyvezír, seregével megerkezett, 's a' Muszkák Silistriáig vonultak vissza. Rettentő nagy ágyúkat hoztak magokkal, és csak ilyenekkel dolgoztak, 's a' futó Muszkákat minden lövet csoportostól seprerte a' Dunába. A' Nagyvezír Odessáig szándékozik hajtani a' Muszkákat 'sat. 'sat. — Ide, ha valahova a' világon, u-

gyan-bizony felillik — risum ten. —

K ü l ö m b f é l é k

A' New-Südwalesi Journal újabb tudósításokat hozza a' híres La-Peyrouse' tudományos szállítványa' hajótörésének nyomdokáról. Az a' sziget, melynéz a' híres ember hajótörést szenvedett, Manicolo, egy a' Salamon szigetei között. Az Astrolabe és a' Boussole (hajók), annak délnyúgoti partjánál vesztek-el. A' sziget' öreg lakosai beszélik, hogy a' hajók egy zivataros éjjel egyszirt' hegyibe tsapódtak. Egyiknek a' népe, mereül elveszett; a' másiból kiszabadult egynehány. Sokat megöltek közzülök a' szigetbe kiszállásokkor, mert a' lakosok fejér kísértetnek tartották azokat. De mikor meggyőződtek rólla, hogy azok halandó létek, nem hántották azokat a' kik a' hullámokból 's a' lakosok' első dühöktől megmenekedhettek. A' hajó' töredékeiből egy kis ladikot építettek. Dilon Kapitány (a' nyomozó) a' helyet is látta, a' hol ezt építettek. Mielélt késsen vólt, elúztak azon a' még élök, 2 emberen kívül, kik Manicolo-ban maradtak. Amazokról többé semmit-se hallottak. A' lakosok azt állíttják, hogy a' Frantziák, valamíg a' szigeten maradtak, szüntelen a' napot szemlélték, 's jegyzéseket tettek. Ezelőtt 6 esztendővel, élt még az ott maradt 2 ember: az egyik,

hadakozást vett magára a' lakosokkal együüt; de a' melyben az ő' pártját megnyerték; a' másik, ezelőtt 5 esztendővel holt - meg.

Eladó Boros-hordók, és Spanyol-juhok.

Mindenikre megalkudhatik a' venni szándékozó, Tek. Bogdanfi Gábor Kir. Postamester Urral. A' hordók rész-szerént fa-, más-részént vas-abrontsokban vannak, mintegy 2000 vederrevaló, és tsak mostanában ürültek-ki a' bortól. Lehet venni egyenként vagy summáson. — A' finom gyapjúju juhok száma 65; ezeket is meg lehet egyenként vagy summáson alkudni.

Jelentés

Azon tisztelt Uraságoknak, a' kik mostanában tudakozódtak, ha lehetné-e Híradót Júl. elejétől-fogva kapni, tisztelettel és sajnálkodva jelentjük, hogy — Nem tsak attól-fogva nem lehet, hanem még oct. elejétől-se. Hanem, ha valaki utóbb kívanna híradót, újj esztendeig; tsak azon naptól-fogva veheti azt, a' mikor 5 ezüst forintból álló taxája hozzánk érkezik. A' kiadó az effélékért is egész félesztendőre fizeti a' posta-pénzt. Sőt még némely Postahivataloknak 's Baráttjainak gratis küldöttekért is köteles azt szintügy megfizetni, valamint az Előre-fizetőkért.

Státus papirosok' Foljamatja

	Ezüstpénzben			Ezüstpénzben		
	Béts,	Sept.		London,	sept.	
Bank-Oblig. 2/1pC.	47.	—	47. —	Consols, 3 pC.	88.1/4	88.1/8 - 88. —
Pengópénz-Obl. 5pC.	94.3/4	-	94.5/16	Stocks-Premie, /Sh.	—	—
Roths. 1820, 100 f. CP.	—	—	—	Brasiliai Bons	64 3/4	—
Partial. 1821. Ua.	—	—	—	Buenos-Ayresi	45	—
Bankaktia, 1000 f. CP.	1037.	—	1083.3/4	Columbiai	23	—
				Mexikói	—	—
Paris, Sept.	17		18	Portugalli	—	—
Consols 5 pC.	106.05	-	106. —	Muszkaországi	94.1/4	—
Ugyanaz 3 pC.	74.13	-	74.10	Görögországi	19.	—
Bank-aktia, 2000 Fr.	—	—	—			